

Posudek bakalářské práce Veroniky Dospělové

Ringstrasse jako výkladní skříň monarchie.

Politicko – sociální aspekty přestavby Vídně na přelomu století.

Architektura a její výzdoba byla vždy důležitým prostředkem politické reprezentace. Okázalé paláce vládců, kde heraldika manifestovala nároky na určitá území, triumfální oblouky připomínající slavní vítězství a v podobných příkladech ze starších historických dob by bylo možno dlouho pokračovat. Tuto svou funkci si zachovala i v novověku – stačí připomenout budovy parlamentů, národních divadel a muzeí symbolizující slávu moderních národů, honosné vily podnikatelů zhusta napodobující staré aristokratické formy a konečně programově historizující styly, to vše může sloužit jako důležitý pramen poznání politického myšlení dané doby

Veronika Dospělová se zaměřila na reprezentační třídu Vídně druhé poloviny 19. a začátku 20. století – Ringstrasse, která vyrostla na místě původního hradebního prstence. Úvodem charakterizuje nástup liberálního měšťanstva počínaje revolučním rokem 1848, jeho úpadek a tento přehled končí érou křesťansko sociálního starosty Vídně Karla Luegera. Stručně se věnuje i funkci vídeňských fortifikací až do doby, kdy ztratily svou vojenskou funkci a bylo rozhodnuto o jejich odstranění. Vlastní Ringstrasse pak popisuje podle jejích jednotlivých úseků, všímá si institucí tam umístěných i pomníků. Za organické považují i zařazení kapitolky o Centrálním hřbitovu, jehož honosné náhrobky hlásající moc a postavení zemřelých zajímavě korespondují s paláci živých na Okružní třídě.

Práci oscilující na hraně kulturních dějin, dějin umění a dějin politických by bylo možné vytknout stručnost, místy jen tézovitost a sklon k novinářské zkratce, někdy se autorka nechala unést efektním citátem převzatým z beletrie atd. Myslím ale, že tyto nedostatky lze prominout vzhledem k tomu, že obdobná tematika nemá v naší odborné literatuře dlouhou tradici a autorka vstupovala na nedotčenou půdu. (Inspiraci je možno čerpat v poslední době např. z prací historika architektury Jindřicha Vybírala.)

Za velice přínosnou naopak považují její závěrečnou interpretaci politického smyslu Ringstrasse. Dospělová se nezalekla autority Carla Schorskeho, autora jedné z mála monografií na dané téma a vystoupila s vlastním pojetím. Zatímco Schorske vidí Ringstrasse jako výraz vítězného boje buržoasie se starým feudálním světem, V. Dospělová (podle mého soudu naprosto správně) ji hodnotí jako výraz smíru mezi oběma světy, což dokládá příkladem Burgringu, kde jsou císařský hrad, dvorní divadlo i parlament a radnice, stejně jako muzea a univerzita propojeny do jednoho celku. Právě koexistence starého a nového přece tvoří neopakovatelnou kulturní atmosféru posledních let staré monarchie.

Práci proto navzdory uvedeným výhradám hodnotím jako výbornou.

Praha 8. 6. 2010

Jiří Rak